

Андрій Іванович ЛІГА

аспірант, Інститут економіко-правових досліджень ім. В.К. Мамутова НАН України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5171-747X>

e-mail: Liga_ne@meta.ua

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ТА ЇХ ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

Проаналізовано основні міжнародні та вітчизняні нормативно-правові акти, які оперують терміном «принципи державної політики у сфері захисту прав споживачів». Встановлено, що в українському праві принципи слабо прив'язані до міжнародних принципів та євроінтеграційних зобов'язань. Виділено специфіку, що впливає на визначення принципів державної споживчої політики в Україні на засадах Європейського Союзу. Запропоновано бачення структури цих принципів та їх законодавче закріплення у ст. 3 Закону України «Про захист прав споживачів».

Ключові слова: споживач, принципи споживчої політики, Резолюція ООН.

ВСТУП

Питанням визначення поняття «державна споживча політика», її специфічним особливостям, а також господарським засобам державного впливу на суб'єктів господарювання приділена увага у працях О.В. Звереві [2], В.Д. Мужайло та О.О. Слободянюка [3], Є.В. Ромат [4], В.В. Толстоног [5].

Відаючи належне дослідженням зазначеними науковцями поняття «державна споживча політика», неможна не зазначити, що питання принципів державної споживчої політики у контексті євроінтеграції України в їхніх працях не розглядалась, або не було основною метою їх дослідження.

Статус кандидата в члени Європейського Союзу (ЄС) та зобов'язання, взяті Україною у ст. 415 гл. 20 Розд. 5 Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, – з іншого [1], вимагають від України проведення сумісної з ЄС державної політики у сфері захисту прав споживачів.

Така сумісність споживчої політики має у своїй основі спиратись на спільних з ЄС принципах побудови національних систем захисту прав споживачів та базових принципів споживчої політики, що має бути законодавчо закріплено у вітчизняних нормативно-правових актах.

Зазначене обґрунтовує необхідність дослідити базові принципи державної політики у сфері захисту прав споживачів в Україні та ЄС.

МЕТА статті – дослідження базових принципів державної політики у сфері захисту прав споживачів, в міжнародних та національних нормативно-правових актах та розроблення пропозицій із закріплення загальноєвропейських принципів у вітчизняне законодавство.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Необхідність комплексного дослідження принципів державної політики у сфері захисту прав споживачів, обґрунтувало вибір автором емпіричного підходу у дослідженнях із застосуванням методів аналогії, класифікації, узагальнення, групування, порівняльного аналізу та експертних оцінювань.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сьогодні важливість здійснення державою споживчої

політики як складника державної економічної політики є загально визнаною аксіомою, що визначено у більшості вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актах.

Правову основу для здійснення державної політики із захисту прав споживачів в Україні закріплено в абз. 3 ст. 42 Конституції України. Необхідність проведення споживчої політики закріплено у ч. 3 ст. 12 Господарського Кодексу України, де прямо зазначено, що у соціально-економічній сфері держава здійснює соціальну політику захисту прав споживачів.

У преамбулі нової редакції Закону України (ЗУ) «Про захист прав споживачів» № 3153-ІХ від 10.06.2023 зазначається, що саме цей Закон «визначає основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів» [6].

Також принципам споживчої політики приділено увагу в ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [7].

Ще одним важливим нормативно-правовим актом для дослідження принципів державної споживчої політики є «Концепція державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року», що затверджено Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 217-р від 29 березня 2017 р. [8].

У міжнародному праві базовим нормативно-правовим актом є Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Захист інтересів споживачів» № 70/186 від 15 грудня 2015 р. Так, у ч. 4 Розд. III Загальні Принципи, зазначається «Держави-члени повинні розробляти, вдосконалювати або продовжувати проводити в життя активну політику у сфері захисту інтересів споживачів» [9].

Чинна на сьогодні консолідована версія Договору про функціонування ЄС передбачає не тільки необхідність проведення споживчої політики (ст. 169 розд. XV ч. 3 Договору), але й визначає у ст. 12 положення, відповідно до якого «Вимоги до захисту прав споживачів враховуються у визначенні та реалізації інших політик та дій Союзу» [10].

Бачення сучасної споживчої політики ЄС продемонстровано у «Новому порядку денному для споживачів» (СОМ/2020/696 final), цей нормативний акт ухвалено у листопаді 2020 р. і ним визначено її основні напрями до 2025 р. [11].

Структура побудови будь-якої політики завжди ґрунтується на переліку принципів актуальної для зазначеної політики. Принципами визначається сутність політичної конструкції з урахуванням специфічних особливостей у відповідній сфері, де через призму принципів вибудовується кожен з елементів (суб'єктів) цієї політики. Принципи виконують функцію каркаса чи дороговказу, через призму якого має пропускатись будь-яке політична дія чи рішення, будь-який пріоритет, завдання чи засіб як на етапах формування, так і реалізації політики. Це стосується як державних, так і недержавних елементів системи захисту прав споживачів.

Сьогодні в Україні принципи споживчої політики визначено недостатньо. Основними чинними нормативно-правовими актами, які оперують терміном «принцип захисту прав споживачів» є ЗУ «Про захист прав споживачів», ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та Розпорядження КМУ № 217 від 29.03.2017 «Про схвалення Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів до 2020 року».

У ст. 3⁻¹ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», визначено 8 принципів захисту прав споживачів фінансових послуг. Але, на жаль, у цьому документі принципи достатньо опосередковано відносяться до етимології терміну «принцип політики», як істинного призначення, ідеального першоджерела [7].

Змістовно визначені в цьому Законі принципи є достатньо вільним переказом змісту «принципів високого рівня», розроблених комітетом з фінансових ринків Організації економічного співробітництва та розвитку та схвалені на зустрічі G20 14-15 жовтня 2011 р. [12].

По-перше, якщо у зазначеному документі визначено 10 принципів, то в українському нормативно-правовому акті лише 8 принципів.

По-друге, варто наголосити, що з нього прибрано 2 *найголовніші* принципи. Це принцип обов'язковості побудови сильної та ефективної правової, нормативної та наглядової бази, та принцип наявності самостійних, ефективних та самодостатніх наглядових органів. Отже, виключивши правову базу та наглядові органи з конструкції побудови споживчої політики, законотворець зробив інші принципи лише деклараціями, неприв'язаними до політичних процесів.

По-третє, зміст цих принципів також змінено. Наприклад, принцип «безпристрасного та чесного ставлення до споживачів» в українському варіанті став принципом «відповідального ставлення до всіх категорій споживачів фінансових послуг, зокрема у врегулюванні простроченої заборгованості», що відповідно є достатньо різними поняттями.

У Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р. визначено принципи: превентивності; прозорості; пріоритетності інтересів споживачів; непорушності їх конституційних прав; цілісності системи захисту прав споживачів в Україні з урахуванням усіх видів товарів, робіт і послуг. Етимологічно та змістовно зазначені принципи політики визначено вірно, але принципів кількісно недостатньо для формування контурів структури, що враховує всі специфічні особливості споживчої політики.

У ст. 3 ЗУ «Про захист прав споживачів» визначено

11 принципів здійснення захисту прав споживачів [6]. У цій статті Закону цілком доречні принципи розташовано поряд з принципами, які за змістом є завданнями. Наприклад, це стосується восьмого принципу «сприяння заходам з розробки, модернізації та підтримки технологічних інструментів (баз даних, інформаційних та телекомунікаційних систем) у сфері захисту прав споживачів».

Крім того, варто зазначити, що принципи здійснення захисту прав споживачів та принципи державної політики у сфері захисту прав споживачів поняття близькі, але не абсолютно тотожні.

На нашу думку, перші більш спрямовані на загальні принципи, що базуються на основних правах споживачів, а другі – на принципи, обумовлені специфікою державної та господарської споживчої політики у конкретних сферах.

Втім, попри проголошену назву, законотворець включив обидва типи принципів до вищезазначеної статті Закону. Водночас аналіз визначених принципів дає змогу прослідити певну спадковість з частиною принципів, визначених у Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р., але їх зв'язки з принципами, визначеними в актах міжнародного права, не проглядаються.

Серед міжнародних нормативно-правових актів, що визначають принципи у сфері захисту прав споживачів, визначальне значення має Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Захист інтересів споживачів» № 70/186 від 15 грудня 2015 р.

Вони складаються з 11 загальних принципів, покликаних забезпечити задоволення законних потреб споживачів. Також, зазначено 6 принципів добросовісної господарської практики у сфері онлайн- та офлайн-роздрібною торгівлі, до яких зокрема віднесено: справедливе та рівне ставлення до споживачів; неприпустимість застосування недобросовісної комерційної поведінки та обов'язок цілеспрямовано забезпечувати захист інтересів споживачів у господарській діяльності.

Також вони включають 11 керівних принципів до імпортованих та вітчизняних товарів робіт та послуг, зокрема в окремих галузях та з урахуванням споживчої специфіки у реалізації державної політики, що завершують основний перелік принципів у зазначеній Резолюції.

Аналізуючи підходи до принципів, які застосовуються у наднаціональних нормативно-правових актах [9, 11], можна дійти висновку, що міжнародна практика, хоча прямо це й не визначає, але за своїм змістом виділяє три групи принципів споживчої політики, куди можна віднести:

– загальні принципи споживчої політики, що виходять з основних прав споживачів (безпека, необхідна інформація, рівень споживання тощо);

– принципи за пріоритетними цілями такої політики (Е-комерція, раціональне споживання, фінансові послуги тощо);

– принципи окремих елементів (суб'єктів) споживчої політики (принципи добросовісної господарської практики, принципи органів альтернативного вирішення спорів, принципи державного врегулювання).

Погоджуючись із зазначеним міжнародним підходом, вважаю за необхідне його законодавче закріплення в

Україні, та дещо розширити міжнародні принципи споживчої політики охопленням всіх базових прав споживачів (на задоволення основних потреб; на безпеку; бути поінформованим; вибору; бути почутим; на компенсацію; на освіту споживачів; на здорове довкілля; на якість; на захист прав споживачів державою) [13, 14], та розширити принципи за пріоритетними цілями споживчої політики та принципи окремих елементів (суб'єктів) споживчої політики через врахування специфічних особливостей споживчої політики в Україні.

Такі специфічні особливості споживчої політики в Україні проявляються через проблематику практичного забезпечення базових споживчих прав суб'єктами споживчої політики в окремих сферах чи для окремих суб'єктів, особливо з врахуванням євроінтеграційних процесів.

Аналіз вищезазначених вітчизняних та міжнародних нормативно-правових актів, а також іманентний досвід роботи у зазначеній сфері дає змогу запропонувати таке бачення специфіки державної споживчої політики на засадах ЄС, що має знайти відображення у принципах у цій сфері, та яка вимагає: включення питань політики захисту прав та інтересів споживачів до будь-якої іншої економічної політики; забезпечення функціонування та взаємодії системи суспільних та державних (муніципальних) інститутів; визнання споживача у правовідносинах із суб'єктами господарювання, найслабшою стороною, що потребує особливих умов державного та недержавного захисту; спрямованості норм права у спеціальному Законі на захист всіх прав споживача; прийняття і вдосконалення не тільки правової бази, але й інструментів та інститутів, що утворюють суспільну атмосферу та правила поведінки всіх сторін споживчого ринку та обізнаності суспільства стосовно процедур їх застосування; розширення прав та можливостей споживачів, для впливу на управління розумною, стійкою та інклюзивною економікою; врахування особливостей цифрової трансформації суспільства, специфіки електронної комерції, донесення споживчої інформації та захисту; забезпечення довіри споживача до ринку, що ґрунтується на об'єктивних гарантіях непорушності прав та інтересів споживачів як в стаціонарній, так і дистанційній торгівлі; своєчасного доступу до об'єктивної та достовірної інформації; забезпечення суспільного розуміння дуальності загроз з боку недобросовісних господарських практик як для споживчої політики, так і політики захисту добросовісної економічної конкуренції; необхідності забезпечення прозорості ланцюжків постачання продукції та єдиної мережі безпеки та якості від ферми чи фабрики до споживача; прозорості розрахунків на ринку; забезпечення захисту прав споживачів вразливих внаслідок проявів обставин неперебірливої сили; участь та представництво в міжнародних інституціях із захисту прав споживачів; вжиття заходів споживчого та господарського впливу (через свідомий вибір) на господарські практики, що порушують права споживачів; застосування споживчої політики на розв'язання проблем справедливого розподілу благ, забезпечення соціальної рівності та справедливості, а також раціоналізації, екологізації споживання та виробництва. Враховуючи зазначену специфіку та аналіз

вищезазначених міжнародних нормативно-правових актів, пропонуємо викласти ст. 3 ЗУ «Про захист прав споживачів» у такій редакції.

Стаття 3. Керівні принципи здійснення державної політики у сфері захисту прав споживачів.

1. Керівні принципи – це основа здійснення державної політики у сфері захисту прав споживачів, застосовуються державними та недержавними суб'єктами споживчої політики у розробленні та прийнятті будь-яких довгострокових соціально-економічних рішень, що впливають (можуть вплинути) на права та інтереси споживачів.

2. Державна політика у сфері захисту прав споживачів визначається трьома такими типами принципів:

- а) Загальні принципи споживчої політики;
- б) Принципи досягнення пріоритетних цілей споживчої політики;
- в) Принципи суб'єктів споживчої політики.

3. Загальні принципи споживчої політики включають принципи:

а) Своєчасності та беззаперечності захисту та реалізації всіх прав та інтересів споживачів визначеними державою суб'єктами системи захисту прав споживачів;

б) Гарантованості якості та безпеки продукції незалежно від форм чи способів продажу (онлайн, офлайн тощо);

в) Доступності, простоти та ефективності процедур відшкодування та механізмів відновлення порушених прав споживача;

г) Актуальності, доступності, своєчасності та достовірності споживчої інформації про продукцію, суб'єкта господарювання, права споживачів, а також освіти, просвіти, консультування та споживчої аналітики;

ґ) Рівності у правах та виборі всіх споживачів, соціальної справедливості та гарантії мінімального рівня споживання;

д) Раціоналізації споживання та виробництва, екологічності, стійкості та циркулярності продукції;

е) Представництва та залученості споживачів (суб'єктів їх представництва) у процес прийняття будь-яких політичних та стратегічних державних рішень стосовно споживачів чи довго- та середньострокових організаційно-господарських рішень через процедуру споживчої експертизи та необхідності погоджень таких рішень зі споживачами;

4. Пріоритетні цілі споживчої політики досягаються через принципи:

а) Простоти та конкретності положень споживчого законодавства, та відсильних норм (посилання на конкретну норму, конкретного акту);

б) Імплементативності споживчої політики та обов'язковість її врахування державними політиками у сферах економіки з впливом на споживачів;

в) Цілісності та неподільності сфери захисту прав споживачів з врахуванням всієї номенклатури товарів, робіт і послуг та неприпустимості виокремлення з неї будь-яких правовідносин за участю споживачів;

ґ) Відкритості, прозорості системності та ієрархічності взаємодії всіх суб'єктів державної політики та суб'єктів господарювання у разі забезпечення прав та інтересів споживачів;

г) Невідворотності покарання за свідоме порушення прав споживачів та пропорційної відповідальності за

недобросовісну господарську діяльність на рівні, що перевищує доходи від такої діяльності;

д) Інтегрованості до наднаціональних структур, мереж та платформ ЗПС.

5. Принципи суб'єктів споживчої політики ґрунтуються на:

а) Справедливості норм законодавства, контрактів та тлумачення будь-яких неоднозначних (множинних) положень законодавства, договору, чи ситуацій на користь споживача;

б) Чесності правовідносин зі споживачем та пріоритетності врахування прав та інтересів споживачів над інтересами й цілями суб'єктів господарювання;

в) Пріоритетності розвитку добросовісних господарських практик та дуальності напрямів політик захисту прав споживачів та захисту добросовісної конкуренції в усунення недобросовісних господарських практик зі споживчого ринку;

г) Безперервності підвищення базового (державного) захисту прав споживачів, через заохочення суб'єктів господарювання пропонувати у механізмах саморегулювання вищий за базовий рівень захисту;

ґ) Спроможності елементів (інститутів) споживчої політики забезпечити реальне виконання покладених на них функцій (правова, нормативна, наглядова, координативна, фінансова, організаційна, кадрова тощо);

д) Конфіденційності даних про споживачів;

е) Неконфіденційності інформації стосовно порушень прав споживачів;

є) Презумпції невинності та обґрунтованості вимог споживача за наявності недоліку чи невідповідності продукції (договору) та підтвердження правовідносин суб'єкта господарювання зі споживачем;

ж) Неприпустимості споживчого тероризму (бездоказові, необґрунтовані, неправдиве звинувачування суб'єктів господарювання);

6. Перелік керівних принципів здійснення державної політики у сфері захисту прав споживачів не є вичерпним.

ВИСНОВКИ

В Україні основними нормативно-правовими актами, які оперують терміном «принцип захисту прав споживачів» є: ЗУ «Про захист прав споживачів»; ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»; Розпорядження КМУ № 217

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі ЄС) Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Зверева О.В. Захист прав споживачів. Київ, 2007. 192 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/10-Zahist_prav_spozivachiv-Zvereva.pdf
3. Мужайло В.Д., Слободянюк О.О. Стан, проблеми та основні напрямки споживчої політики в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2004. № 18. С. 265-271.
4. Ромат Є.В. Теоретико-методологічні основи та основні напрями реалізації споживчої політики в системі державного управління. *Споживча політика в системі державного управління* / за заг. ред. К.О. Максименко та ін. Київ. 2009. 248 с.
5. Толстоног В. В. Державна політика у сфері захисту прав споживачів та її взаємозв'язок із державною споживчою політикою. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 3., с. 141-144 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2015/32.pdf
6. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 № 3153-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20?find=1&text=політик#w1_1
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
8. Концепція державної політики у сфері захисту прав споживачів до 2020 року. Розпорядження КМУ від 29.03.2017 № 217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2017-p#Text>
9. Consumer protection: Resolution adopted by the United Nations General Assembly on 22 December 2015 70/186. URL:

від 29.03.2017 р. «Про схвалення Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів до 2020 року». Проте принципам здійснення державної політики у сфері захисту прав споживачів приділено недостатньо уваги з перевагою для принципів захисту прав споживачів, що не повністю тотожні політичним принципам. Наявні визначення безсистемні, часто є невдалою зміною взятих за основу міжнародних принципів та слабопов'язані як з євроінтеграційними зобов'язаннями України, так зі специфікою державної споживчої політики на засадах ЄС.

Визначена в дослідженні специфіка державної споживчої політики в Україні на засадах ЄС полягає у невідповідності української системи захисту прав споживачів європейській, оскільки в ній відсутня більшість притаманних для останньої суб'єктів, а наявні часто не мають спроможності (правової, фінансової, організаційної тощо) для виконання своїх функцій із забезпечення стандартного для ЄС високого рівня захисту прав споживачів.

Аналіз міжнародних нормативно-правових актів дав змогу дійти висновку, що міжнародна практика, хоча прямо це і не визначає, але за своїм змістом виділяє три групи принципів споживчої політики: загальні принципи споживчої політики, що виходять з основних прав споживачів; принципи за пріоритетними цілями такої політики; принципи окремих елементів (суб'єктів) споживчої політики.

У контексті правового забезпечення застосування вищезазначеного міжнародного підходу до принципів у зазначеній сфері, врегулювання у принципах специфіки державної споживчої політики в Україні на засадах ЄС, а також задля імплементації визначених принципів пропонується закріплення наведених положень через викладення ст. 3 ЗУ «Про захист прав споживачів» у редакції, що передбачає визначення керівних принципів здійснення державної політики у сфері захисту прав споживачів як основи здійснення державної політики у цій сфері. Застосовуються державними та недержавними суб'єктами споживчої політики у розробленні та прийнятті будь-яких довгострокових соціально-економічних рішень, що впливають (можуть вплинути) на права та інтереси споживачів.

https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d186_en.pdf

10. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

11. New Consumer Agenda: Strengthening consumer resilience for sustainable recovery Communication from the commission to the European parliament and the council COM/2020/696 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0696>

12. High-Level Principles on Financial Consumer Protection. Draft-Recommendation of the Council on 03 July 2012 № C(2012)102. URL: [https://one.oecd.org/document/C\(2012\)102/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C(2012)102/en/pdf)

13. What are the consumer rights? *An website of the Consumers International the world confederation of consumer rights groups*. URL: <https://www.consumersinternational.org/who-we-are/faqs/#frequently-asked-questions-what-are-the-consumer-rights>

14. Конституція України, (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

References

1. Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part: Law of Ukraine. from September 16, 2014 № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (in Ukrainian).

2. Zverieva O.V. Protection of consumer rights. Kyiv, 2007. 192 p. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/10-Zahist_prav_sporivachiv-Zvereva.pdf (in Ukrainian).

3. Muzhailo V.D., Slobodianuk O.O. State, problems and main directions of consumer policy in Ukraine. *Herald of socio-economic research*. 2004. № 18. p.265-271. (in Ukrainian).

4. Romat Y.V. Theoretical and methodological foundations and main directions of implementation of consumer policy in the state administration system. *Consumer policy in the state administration system* / ed. K.O. Maksymenko et al. Kyiv, 2009. 248 p. (in Ukrainian).

5. Tolstonoh V.V. State policy in the sphere of consumer rights protection and its relationship with state consumer policy. *Investments: practice and experience*. 2015. № 3. pp. 141-144. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2015/32.pdf (in Ukrainian).

6. On Protection of Consumer Rights: Law of Ukraine from 10.06.2023 № 3153-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20?find=1&text=політик#w1_1 (in Ukrainian).

7. On financial services and state regulation of financial services markets: Law of Ukraine from 12.07.2001 № 2664-III, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (in Ukrainian).

8. The concept of state policy in the sphere of consumer rights protection until 2020. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 29, 2017 № 217, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2017-p#Text> (in Ukrainian).

9. Consumer protection: Resolution adopted by the United Nations General Assembly on 22 December 2015 70/186. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ares70d186_en.pdf

10. Consolidated versions of the Treaty on the Functioning of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF>

11. New Consumer Agenda: Strengthening consumer resilience for sustainable recovery Communication from the commission to the European parliament and the council COM/2020/696 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0696>

12. High-Level Principles on Financial Consumer Protection. Draft-Recommendation of the Council on 03 July 2012 № C(2012)102. URL: [https://one.oecd.org/document/C\(2012\)102/en/pdf](https://one.oecd.org/document/C(2012)102/en/pdf)

13. What are the consumer rights? *An website of the Consumers International the world confederation of consumer rights groups*. URL: <https://www.consumersinternational.org/who-we-are/faqs/#frequently-asked-questions-what-are-the-consumer-rights>

14. Constitution of Ukraine, (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (in Ukrainian).

Andrii LYHA

postgraduate student, V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine'

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5171-747X>

e-mail: Liga_ne@meta.ua

PRINCIPLES OF STATE POLICY IN A CONSUMER RIGHTS PROTECTION FIELD AND THEIR LEGISLATIVE CONSOLIDATION

The paper justified that the structure of building any policy is always based on a list of principles relevant to the specified policy. The principles determine the essence of the political construction, taking into account the specific features in the relevant sphere, where each of the elements (subjects) of this policy is built through the prism of the principles. The paper analyzed the main international and domestic regulatory legal acts, which operate under the term principles of state policy in the sphere of consumer rights protection. It was established that the principles are defined in a non-systematic manner in domestic legal acts, with a weak connection to international principles and Ukraine's European integration obligations. The analysis of international regulatory legal acts allowed us to come to the conclusion that international practice, in its content, singles out: the general principles of consumer policy based on the basic rights of consumers; principles according to the priority goals of consumer policy; principles of individual subjects of consumer policy. It is characterized by the absence of most of the subjects inherent in the European system of consumer rights protection, and the existing ones often do not have the capacity (legal, financial, organizational, etc.) to perform their functions. The guiding principles of the implementation of state policy in the sphere of consumer rights protection are defined as the basis of the implementation of state policy in the field of consumer rights protection, which are used by state and non-state subjects of consumer policy in the development and adoption of any long-term socio-economic decisions affecting (may affect) the rights and interests of consumers. It is proposing to consolidate this norm with the list of principles and defined their in Article 3 of the Law of Ukraine "On the Protection of Consumer Rights".

Keywords: consumer, principles of consumer policy, UN Resolution